

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет пожежної безпеки

Кафедра пожежної профілактики в населених пунктах

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник факультету пожежної безпеки

  
Андрій РОМІН

«18» липня 2022 року

**ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

вибіркової компоненти

підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти  
галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна безпека»  
за освітньо-професійною програмою «Управління пожежною безпекою»  
на посаді наукового співробітника лабораторії

Харків 2022

**Розробники програми:** начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах факультету пожежної безпеки Юрій ОТРОШ, викладач кафедри пожежної профілактики в населених пунктах факультету пожежної безпеки Ніна РАШКЕВИЧ.

**Рецензенти:**

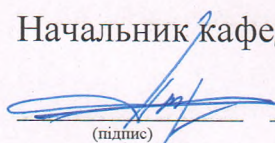
старший науковий співробітник наукового відділу з проблем цивільного захисту та техногенно-екологічної безпеки науково-дослідного центру, доктор технічних наук, професор Стрілець В.М.

начальник кафедри автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій факультету пожежної безпеки, доктор технічних наук, професор Шевченко Р.І.

Програму навчальної практики рекомендовано кафедрою пожежної профілактики в населених пунктах.

Протокол від «27» червня 2022 року № 18

Начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах

  
(підпис) Юрій ОТРОШ  
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«27» червня 2022 року

Схвалено проектною групою освітньо-професійної програми «Управління пожежною безпекою»

Протокол від «27» червня 2022 року № 3

Гарант освітньо-професійної програми

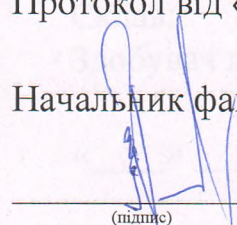
  
(підпис) Валерій ХРИСТИЧ  
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«27» червня 2022 року

Затверджено на засіданні вченої ради факультету пожежної безпеки

Протокол від «18» липня 2022 року № 12

Начальник факультету пожежної безпеки

  
(підпис) Андрій РОМІН  
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«18» липня 2022 року

**Програма навчальної практики вибіркової компоненти підготовки  
здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти  
галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна безпека»  
за освітньо-професійною програмою «Управління пожежною безпекою»  
на посаді наукового співробітника лабораторії**

Програма розроблена у відповідності до вимог наказу МВС України № 412 від 26.05.2020 року «Порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту» і містить загальні положення щодо організації, проведення, підведення підсумків навчальної практики та методичні вказівки щодо участі працівників практичних підрозділів ДСНС у процесі набуття, закріплення і вдосконалення одержаних здобувачами вищої освіти теоретичних знань, формування у них професійних умінь та навичок для виконання у майбутньому функціональних обов'язків.

Навчальна практика (далі – практика) на посаді наукового співробітника лабораторії є складовою частиною процесу підготовки фахівців, вибірковою компонентою освітньо-професійної програми підготовки за другим магістерським рівнем вищої освіти зі спеціальностей 261 «Пожежна безпека» і проводиться після вивчення теоретичної частини освітньо-професійної програми та перед виконанням кваліфікаційної роботи.

Метою практики є набуття навичок виконання здобувачами вищої освіти посадових обов'язків в реальних умовах на відповідних посадах.

### **1. Завдання практики**

1.1. Закріплення теоретичних знань, одержаних здобувачами вищої освіти в університеті, для всебічного їх використання в практичній діяльності.

1.2. Формування і вдосконалення у здобувачів вищої освіти професійних навичок і вмінь, що визначені освітньо-професійною програмою підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека».

1.3. Оволодіння здобувачами вищої освіти передовими методами організації діяльності підрозділів НУЦЗ України за напрямками профілактичної діяльності.

1.4. Підтримання тісних зв'язків університету з підрозділами ГУ(У) ДСНС України в регіонах для обміну досвідом, рішення оперативних-службових задач і професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

1.5. Одержання здобувачами вищої освіти навичок громадської, організаторської та виховної роботи.

1.6. Збір та узагальнення здобувачами вищої освіти фактичного матеріалу з питань пожежної та техногенної безпеки.

1.7. Виховання розуміння необхідності постійного удосконалення знань та творчого застосування їх у практичній діяльності.

### **2. Організація проведення практики**

2.1. Відповідальність за організацію і проведення практики, а також безпосередній контроль покладається на факультет пожежної безпеки та навчально-методичний центр університету, а навчально-методичне забезпечення на відповід-

ні кафедри університету.

2.2. У роботі з питань організації і проведення практики керуються розділами «Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту», затвердженого наказом МВС України № 412 від 26.05.2020 року.

2.3. Практика здобувачів вищої освіти проводиться в наукових лабораторіях університету, дослідно-випробувальних лабораторіях аварійно-рятувального загону спеціального призначення ГУ ДСНС України на посаді наукового співробітника.

2.4. Факультет пожежної безпеки та навчально-методичний центр НУЦЗ України несуть відповідальність за якість організації її проведення і зобов'язані:

- забезпечити створення належних умов для проведення практики;
- підготувати наказ про призначення керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень і достатній практичний досвід;
- здійснювати постійний контроль за організацією проведення практики, узагальнювати та аналізувати результати, розробляти рекомендації щодо вдосконалення організації і проведення практики, підводити підсумки та оформляти результати наказом;

- організувати прийняття звітів та заліків після закінчення практики.

2.5. Начальники лабораторій несуть відповідальність за організацію роботи здобувачів вищої освіти безпосередньо на посаді і зобов'язані:

- здійснювати вибір безпосередніх керівників практики (досвідчених працівників) і надати їх кандидатури для оформлення відповідного наказу;
- контролювати якісну розробку практикантом під наглядом безпосереднього керівника індивідуального плану на підставі програми;
- забезпечити виконання програми, індивідуальних планів практики в повному обсязі;
- встановити режим роботи практикантів;
- представити практикантів особовому складу лабораторій, роз'яснити їх статус, права та обов'язки;
- проводити виховну роботу з практикантами;
- забезпечити практикантів робочими місцями, необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо;
- спрямовувати роботу безпосередніх керівників практики на якісне виконання здобувачами вищої освіти програми практики;
- аналізувати роботу практикантів та надавати їм допомогу в успішному виконанні програми практики;
- узагальнити підсумки практики і підписати звіт про хід та підсумки практики здобувача вищої освіти на посаді;
- підготувати характеристики на практикантів за період практики у відповідній посаді з виставленням оцінки та завірити їх печаткою;
- надати можливість збору фактичного статистичного матеріалу з питань пожежної та техногенної безпеки.

2.6. Проходження практики здійснюється за індивідуальним планом, що розробляється здобувачем вищої освіти згідно з програмою та планом роботи під-

розділу під керівництвом безпосереднього керівника і затверджується начальником лабораторії. Цей план скріплюється печаткою.

2.7. Основною формою проведення практики є безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти посадових інструкцій відповідних посадових осіб підрозділу та індивідуальних завдань, які видаються здобувачам вищої освіти з метою прищеплення їм практичних навичок роботи.

2.8. Контроль, аналіз та узагальнення роботи здобувачів вищої освіти здійснюють начальники лабораторій, керівники практики від університету.

### **3. Обов'язки та права здобувачів вищої освіти - практикантів**

3.1. На час проведення практики здобувачі вищої освіти підпорядковуються начальникові лабораторії, який на цей період є для них прямим начальником.

3.2. Здобувачі вищої освіти – практиканти зобов'язані:

– згідно з програмою та планом роботи підрозділу скласти індивідуальний план роботи на період практики на посаді, затвердити його у начальника лабораторії;

– виконувати завдання програми, індивідуального плану в повному обсязі і в установлені терміни;

– дотримуватись розпорядку дня, встановленого в підрозділі, дотримуватись вимог статутів та правил ввічливості;

– проявляти пильність, організованість, ініціативу, дотримуватися законодавчих актів України;

– практично закріпити вимоги наказів, інструкцій та інших нормативних документів, які стосуються діяльності з напрямку державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки. Вивчити передовий досвід і практику роботи лабораторії;

– ретельно готуватися до виконання завдань, передбачених програмою та індивідуальним планом роботи, до складання заліків за результатами практики;

– брати участь у громадському житті колективу підрозділу, у виховній роботі, в заняттях зі службової підготовки та в роботі службових нарад;

– під час роботи, в побуті та громадських місцях додержуватися правил безпеки праці та пожежної безпеки;

– регулярно вести щоденник обліку роботи, щоденно доповідати керівникові практики про виконання роботи та подавати щоденник для виставлення оцінки;

– перед закінченням практики скласти звіт про проведenu роботу та затвердити його у начальника лабораторії.

3.3. Здобувачі вищої освіти – практиканти мають право:

– знайомитися з усіма службовими документами в обсязі завдання, передбаченого програмою та індивідуальним планом роботи;

– складати від свого імені за дорученням керівника практики документи;

– користуватися технічними та іншими засобами, нормативною літературою та документами, які є в підрозділі;

– вносити керівництву лабораторії свої пропозиції щодо покращення організації та проведення практики, а також діяльності підрозділів;

– вільний час використовувати для відпочинку, підготовки до занять, вико-

нання завдання програми та індивідуального плану. Конкретний режим праці та відпочинку узгоджується з керівництвом підрозділу.

3.4. Здобувачам вищої освіти – практикантам забороняється:

– без службової необхідності та дозволу безпосередніх керівників практики від бази практики відлучатися за межі міста, в якому проводиться практика;

– вживати алкогольні напої та наркотичні речовини.

#### **4. Зміст програми практики на посаді наукового співробітника лабораторії**

№ з/П	Робота для виконання	Звітний матеріал
<b>1. Ознайомитись:</b>		
1.1.	З приміщеннями та функціональною спрямованістю лабораторії, у якій проходить практика, вимогами охорони праці та санітарії на робочому місці	Відмітка в щоденнику
1.2.	З питаннями планування, обсягами робіт, що виконуються, формами звітності, діловодством	Відмітка в щоденнику
<b>2. Вивчити:</b>		
2.1.	«Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в ДСНС України» Наказ МВС України № 265 від 02.04.2018 р	Відмітка в щоденнику
2.2.	Нормативно-технічну документацію щодо специфіки роботи лабораторії, включаючи загальні нормативні акти пожежної безпеки в Україні	Відмітка в щоденнику
2.3.	Форми взаємозв'язку лабораторії з вищими навчальними закладами, науково-дослідними інститутами, підрозділами ДСНС, юридичними та фізичними особами	Відмітка в щоденнику
2.4.	Порядок проведення досліджень у рамках планових науково-дослідних робіт	Відмітка в щоденнику
2.5.	Порядок впровадження наукових розробок у практику	Відмітка в щоденнику
2.6.	Порядок розгляду та надання відгуків на проектну документацію, технічні умови, наукові роботи	Відмітка в щоденнику
2.7.	Порядок розроблення та подання матеріалів на отримання патенту на винахід (корисну модель)	Відмітка в щоденнику
2.8.	Порядок оформлення та подання тез доповідей на науково-практичні конференції різного рівня та наукових робіт здобувачів вищої освіти на конкурси	Відмітка в щоденнику
2.9.	Порядок подання наукових статей до наукових збірників	Відмітка в щоденнику
<b>3. Практично виконати:</b>		
3.1.	Визначення показників пожежної небезпеки речовин/матеріалів/виробів/будівельних конструкцій. Випробування продукції протипожежного призначення на відповідність установленим вимогам пожежної безпеки	Відмітка в щоденнику

<b>4. Взяти участь:</b>		
4.1.	У проведенні наукових консультацій кафедри(ам) вищого навчального закладу	Відмітка в щоденнику
4.2.	У роботі науково-технічного семінару лабораторії (за планом)	Копія протоколу
4.3.	У професійній підготовці співробітників лабораторії (за планом)	Відмітка в щоденнику
4.4.	У роботах по вдосконаленню матеріально-технічної бази лабораторії	Відмітка в щоденнику

### **5. Підведення підсумків практики**

5.1. По закінченні практики безпосередній керівник складає характеристику на здобувача вищої освіти – практиканта в займаній посаді, яку підписує начальник лабораторії. Підпис скріплюється печаткою.

В характеристиці необхідно відобразити: обсяг та якість виконання програми практики, рівень підготовки практиканта до виконання службових обов'язків та вміння реалізувати набуті теоретичні знання на практиці, навички здобувача вищої освіти складати службові, адміністративні та оперативні документи; особисті моральні якості, дисциплінованість, культурний рівень тощо. Обов'язково виставляється оцінка за практику на посаді.

5.2. Після закінчення практики здобувач вищої освіти складає звіт обсягом 3-4 сторінки, в якому відображає питання:

- де, коли і на якій посаді проходив практику;
- відомості про виконання програми відповідної практики;
- відомості про виконання індивідуальних завдань керівника практики;
- відомості про участь у виховній роботі, проведення серед населення, участь у спортивно-громадській і культурній роботі;
- пропозиції щодо покращення умов проходження практики та внесення змін у програму.

5.3. До звіту додається:

- індивідуальний план роботи з відмітками про виконання заходів;
- характеристики за період практики з оцінкою;
- щоденник з оцінками (підписами), затверджений начальником підрозділу;
- графіки, схеми, таблиці, ескізи, фотознімки і т.п., копії документів, складених у період практики.

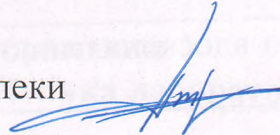
5.4. По закінченні практики здобувачі вищої освіти складають залік комісії, яка призначається наказом ректора університету.

Комісія робить остаточний висновок про підсумки практики на підставі вивчення наданих здобувачем вищої освіти документів, характеристик з підрозділів, повноти відповідей на поставлені питання та виставляє оцінку у звіті здобувача вищої освіти.

5.5. Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики і одержали незадовільні оцінки та відгуки про роботу, до складання заліку в університеті та державної атестації не допускаються та відраховуються з університету з видачею академічної довідки встановленого зразка.

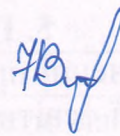
Розробники:

начальник кафедри пожежної профілактики  
в населених пунктах факультету пожежної безпеки



Юрій ОТРОШ

викладач кафедри пожежної профілактики  
в населених пунктах факультету пожежної безпеки



Ніна РАШКЕВИЧ



**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
 Начальник лабораторії

---



---

(підпис)

---

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН**  
**проходження навчальної практики**  
**здобувачем вищої освіти групи \_\_\_\_\_**

---

(назва навчального закладу)

---

(прізвище, ім'я по-батькові)

№ з/п	Найменування заходів	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1	З функціональною спрямованістю лабораторії, у якій проходить практика, вимогами охорони праці та санітарії на робочому місці	<i>дата</i>	Виконано <i>дата</i>

Згоден

Керівник навчальної практики  
 від лабораторії

---



---

(підпис)

---

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Здобувач вищої освіти

---

(підпис)

---

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Національний університет цивільного захисту України  
(повне найменування вищого навчального закладу)

**ЩОДЕННИК  
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

Здобувача вищої освіти \_\_\_\_\_  
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет \_\_\_\_\_

Кафедра \_\_\_\_\_

Рівень вищої освіти \_\_\_\_\_

Галузь знань \_\_\_\_\_

Шифр і назва спеціальності \_\_\_\_\_

Назва освітньо-професійної програми \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ курс, група \_\_\_\_\_

Здобувач вищої освіти \_\_\_\_\_  
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув

Печатка

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ року

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув

Печатка

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ року

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)









**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Начальник лабораторії

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**ЗВІТ**  
**про навчальну практику здобувача вищої освіти**  
**групи \_\_\_\_\_**

\_\_\_\_\_  
(назва бази практики на якій проводиться практика)

\_\_\_\_\_  
(прізвище, ім'я по-батькові)

У ньому містяться:

- назва бази практики, її коротка характеристика;
- підсумки виконання програми та індивідуального завдання (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- думки про організацію та результати практичної підготовки;
- висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики;
- труднощі і недоліки, які були за період проходження практичної підготовки, прогалини у знаннях, отриманих під час навчання;
- пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

(Обсяг – 3-4 сторінки)

Зауваження викладачів та осіб, які перевіряють хід практичної підготовки

Склав:

Здобувач вищої освіти \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Керівник навчальної практики  
від вищого навчального закладу

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)